

VANHUSNEUVOSTON LAUSUNTO SUUNNITELMASTA IKÄÄNTYNEEN VÄESTÖN HYVINVOINNIN TUKEMISEKSI

Vanhusneuvosto kiittää mahdollisuudesta lausua Keski-Suomen hyvinvointialueen suunnitelmasta ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi.

Vanhusneuvosto pitää **Keski-Suomen hyvinvointialueen suunnitelmaa ikääntyneen väestön tukemiseksi vuosille 2026–2030 laaja-alaisena ja tulevaisuuteen suuntaavana kokonaisuutena**. Suunnitelmassa ikääntymistä tarkastellaan perustellusti paitsi sosiaali- ja terveyspalvelujen näkökulmasta myös asumisen, elinympäristön, osallisuuden, toimintakyvyn, turvallisuuden ja ikääntyneiden omien voimavarojen kautta. Vanhusneuvosto pitää erityisen tärkeänä suunnitelman lähtökohtaa, jonka mukaan ikääntynyt väestö on heterogeeninen ja yhteiskunnan voimavara eikä ikääntymistä tule tarkastella vain palvelutarpeen kautta.

Vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että suunnitelmassa on tunnistettu **Keski-Suomen väestörakenteen merkittävä muutos**. Erityisesti 85 vuotta täyttäneiden määrän ja osuuden voimakas kasvu tulee vaikuttamaan tulevaisuudessa sekä sosiaalipalvelujen että terveydenhuollon palvelutarpeeseen. Tämän vuoksi palvelujen suunnittelussa on vahvistettava ennakointia, ennaltaehkäisyä, kuntoutusta ja toimintakyvyn ylläpitämistä sekä varmistettava sosiaali- ja terveyspalvelujen toimivat ja saumattomat kokonaisuudet.

Vanhusneuvosto tunnistaa hyvinvointialueen vaikean taloudellisen tilanteen ja tarpeen uudistaa palvelurakennetta. Samalla neuvosto korostaa, että **talouden tasapainottaminen ei saa vaarantaa ikääntyneiden oikeutta yksilöllisen tarpeen mukaisiin, riittäviin, laadukkaisiin ja oikea-aikaisiin palveluihin**. Palvelurakenteen keventämisen tavoitteena tulee olla palvelujen turvaaminen myös tulevaisuudessa, ei tarpeellisen avun vähentäminen.

Vanhusneuvosto pitää kotona asumisen tukemista oikeana strategisena painopisteenä, mutta muistuttaa, että **kotona asumisen tulee olla ikääntyneelle turvallista ja hänen oman tahtonsa ja toimintakykynsä mukaista**. Kotona asumisen tavoite edellyttää riittäviä kotiin annettavia palveluja, kuntoutusta, omaishoidon tukea ja toimivia terveyspalveluja sekä kuntien vastuulla olevia esteettömiä asuntoja, lähipalveluja, liikkumismahdollisuuksia ja ikäystävällisiä elinympäristöjä. Suunnitelmassa esiin nostettu havainto siitä, että väestö ikääntyy nopeammin kuin asuntokanta esteettömyityy, on tässä suhteessa erityisen merkittävä.

Vanhusneuvosto pitää tärkeänä myös sitä, että suunnitelman toimeenpanossa **huolehditaan palvelujen alueellisesta yhdenvertaisuudesta koko Keski-Suomessa**. Digitaaliset ja etäpalvelut voivat täydentää palveluja ja parantaa niiden saavutettavuutta, mutta niiden rinnalla tulee säilyttää mahdollisuus henkilökohtaiseen asiointiin ja tukeen niille ikääntyneille, joille digitaalisten palvelujen käyttäminen ei ole mahdollista.

Vanhusneuvosto korostaa, että suunnitelman vaikuttavuus ratkaistaan sen toimeenpanossa. Tämän vuoksi suunnitelman tavoitteille tulee määritellä **selkeät seurattavat mittarit ja vastuut**, ja niiden toteutumisesta

tulee raportoida säännöllisesti. Vanhusneuvosto tulee ottaa mukaan myös suunnitelman toteutumisen ja ikääntyneiden palvelujen riittävyyden ja laadun seurantaan.

Kokonaisuutena vanhusneuvosto pitää suunnitelmaa hyvänä perustana Keski-Suomen pitkäjänteiselle ikäpolitiikalle. Keskeistä on varmistaa, että suunnitelman periaatteet muuttuvat käytännön toiminnaksi: ikääntyneiden toimintakykyä tuetaan ennakoivasti, palvelut ovat saatavissa oikeaan aikaan ja yhdenvertaisesti koko maakunnassa ja kaikkein eniten apua tarvitsevat voivat myös taloudellisesti vaikeina aikoina luottaa siihen, että he saavat tarvitsemansa hoidon, hoivan ja tuen.